

регілійні права українського народу засвідчив особисто Президент Р.Рейган, який підписав Прокламацію, яка оголошувала 9 листопада 1982 року "Днем Української Гельсінської групи". У коментарях світових засобів масової інформації говорилося, що згадана Прокламація стала першим в історії США президентським актом, який стосується виключно України.

Така широка міжнародна підтримка з боку адміністрації Президента США Р.Рейгана надавалася українським інакодумцям, активним учасникам правозахисного руху і надалі. Хоч остання і не гарантувала їм особистої безпеки, але значною мірою скасувала дії каральних органів СРСР, примушувала зважати на світову громадську думку.

ПРО СТАН І РОЗВИТОК ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ XVI-XVIII ст.

Т.Балабушевич (кафедра історії НаУКМА)

1. Економічна історія України досі не надто розвинена. Причинами є не лише розпорошеність джерел і складність методик, палеографічні й лінгвістичні аспекти.

2. Тоталітаризм завжди боїться й нищить справжніх істориків. Це аксіома. Вивчення економічної історії України згубно позначилося на долі дослідників: розстріляно академіка Слабченка, забуто автора першого підручника з економічної історії України В.Голобуцького.

3. Тривалий час панувало стереотипне уявлення про занепад України. Спершу так гадали Грушевський і Антонович за браком матеріалів, згодом ідеологізовані догми тенденційно апологетизували наслідки інкорпорації України в Російській державі: Щербицький у доповіді до 325-річчя Переяслава твердив, ніби цей акт врятував Україну.

4. Компаративний аналіз оригінальних документів з використанням світового досвіду призвів до зворотних висновків.

Чесні науковці прагнули оприлюднити їх навіть у добу стагнації, ризикуючи бути звинуваченими з т.зв. буржуазно-націоналістичних перекрученнях.

5. Поліпшення технічної бази, виявлення невідомих картографічних і статистичних джерел уможливили адекватний аналіз реалій, рівней і напрямків еволюції господарства Литви-Руси, Речі Посполитої, Гетьманщини, Слобожанщини, Запоріжжя, Ханату та інших теренів.

6. Напередодні Визвольної війни цивілізаційні процеси, шляхетська і козацька колонізація на Київщині, Лівобережжі, Поділлі, деінде забезпечували побутові, виробничі й культурні потреби населення на рівні Європи та Англії.

7. Не лише в автономії, а й у польській Галичині та Волині ринкове господарство, регламентація фіскальної системи, оподаткування і допустимого визиску дозволяли інтенсифікувати працю аграріїв.

8. Структура і ступінь розвиненості, територіальний розподіл праці, систематичний товарообмін робили Україну гармонійним організмом і сприяли самоідентичності, незважаючи на державну приналежність субрегіонів.

9. Розгалужені комунікації, мережа зовнішніх зв'язків, елекційна влада, політична ментальність консолідували Україну в Європі й відкривали перспективу прогресу за сприятливіших політичних умов.

10. Переподіл залучив Королівство Галичини й Лодомерії, Угорську Русь і Герцогство Буковини до дунайсько-балканських ринків, але відрізав незабаром решту України від Європи і Середземномор'я.

11. Поетапна асиміляція штучно виокремила Україну з міжнародного обігу і поділу праці, замінивши традиційну і геополітично зумовлену орієнтацію на протиприродну функцію периферійного елемента в євразійському конгломераті навколо архаїчної самоізоляційної метрополії, що приречило націю на регрес, деградацію і зубожіння.

12. Результати досліджень апробовано в університетах Європи, на конференціях, публікаціях, у праці осередка Міжнародної федерації інститутів Східно-Центральної Європи.